Examen VMBO-GL en TL

2006

tijdvak 1
maandag 22 mei
9.00 – 11.00 uur

MAATSCHAPPIJLEER 2 CSE GL EN TL

Dit examen bestaat uit 44 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

600013-1-581o

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

● **Meerkeuzevragen**

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

DE MULTICULTURELE SAMENLEVING

1p ● **1** Het aantal asielaanvragen is sinds 2000 gedaald.
Waardoor is het aantal asielzoekers in Nederland sinds 2000 gedaald?

A De Europese Unie is uitgebreid met nieuwe landen.
B De veiligheid in de wereld is toegenomen.
C Het toelatingsbeleid van Nederland is strenger geworden.
D Nederland geeft steeds meer hulp aan arme landen.

tekst 1

> Ruim zeven van de tien ondervraagde Nederlanders vindt dat Nederland een specifieke cultuur heeft.

naar: Trouw van 31 maart 2004

1p ● **2** Wat is een kenmerk van de dominante Nederlandse cultuur?

A De uitgebreide familie staat centraal.
B gastvrijheid
C lid zijn van een kerk
D nadruk op individuele verantwoordelijkheid

tekst 2

> Geen enkel land is vrij van discriminatie en racisme, ook Nederland niet. Het Openbaar Ministerie behoort gevallen van discriminatie en racisme te vervolgen.

naar: NRC Handelsblad van 31 maart 2004

1p ○ **3** → In welke van onderstaande wetten of verdragen staat dat discriminatie is verboden?
Schrijf de juiste **twee** nummers op.

1 het Europees Verdrag voor de Bescherming van de Rechten van de Mens
2 de Nederlandse Grondwet
3 de Nederlandse Vreemdelingenwet
4 het Vluchtelingenverdrag van Genève

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 3

Indische studiedagen

Geruisloos geïntegreerd, zo zijn de Indische Nederlanders de geschiedenis ingegaan. Integratie is onderwerp van de Indische Studiedagen op 14 en 15 juni op de Pasar Malam Besar.
Rien Eybersen schrijft over zijn jeugd. Vanaf zijn kleutertijd ging hij met Indische kinderen om. “Dat mijn vriendjes en vriendinnetjes met hun familie bezig waren te assimileren binnen de Nederlandse normen en waarden die toen golden, wist ik helemaal niet.”

naar: Haagsche Courant van 7 juni 2004

1p ● **4** Waarom zijn de Indische Nederlanders zo gemakkelijk in Nederland geïntegreerd?
A Zij hadden veel invloed op de politiek.
B Zij kregen in Nederland een aparte behandeling.
C Zij waren goed opgeleid.
D Zij werden door de overheid gezien als etnische minderheid.

1p ● **5** Van de migranten uit het voormalig Nederlands-Indië integreerden met name de groep Indische Nederlanders snel in de Nederlandse samenleving. Molukkers daarentegen, ook afkomstig uit het voormalig Nederlands-Indië, integreerden moeilijker.
Waarom verliep de integratie van vooral Molukkers moeilijker?
A Zij hechten veel waarde aan de eigen Molukse cultuur.
B Zij koesterden het ideaal van een eigen staat op de Molukken.
C Zij waren niet vertrouwd met de Nederlandse cultuur.
D Zij zijn in Nederland gekomen als gastarbeiders.

tekst 4

Aantal moslims verdubbeld in vijftien jaar

Begin 2004 woonden er volgens onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ongeveer 945.000 moslims in Nederland. Daarmee is het aantal moslims sinds de telling in 1990 verdubbeld tot bijna zes procent van de Nederlandse bevolking. Een kleine veertig procent van deze groep behoort tot de tweede generatie.

bron: Trouw van 21 september 2004

2p ○ **6** Volgens tekst 4 is het aantal moslims van 1990 tot 2004 verdubbeld.
→ Door welke factoren is het aantal moslims verdubbeld? Noem er twee.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tabel 1

Opleidingsniveau van niet-schoolgaanden, 15-24 jaar

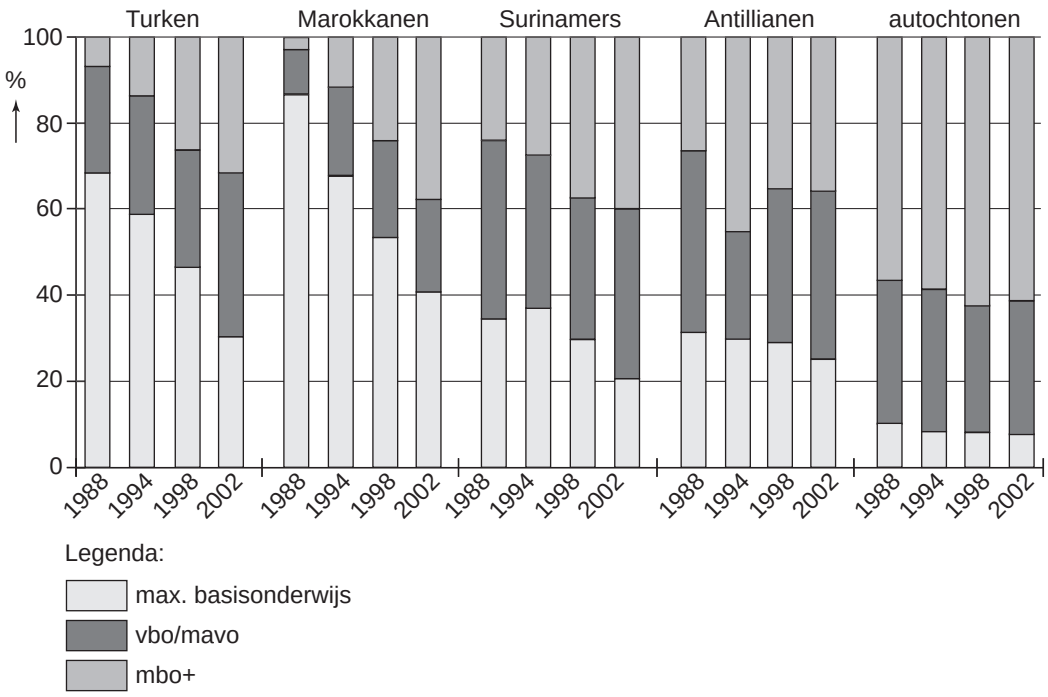

Opmerking: vbo en mavo waren vroeger aparte schooltypen; deze schooltypen zijn samengevoegd tot het vmbo.

tabel 2

Werkloze beroepsbevolking naar etnische groep, 1987 - 2002, in procenten

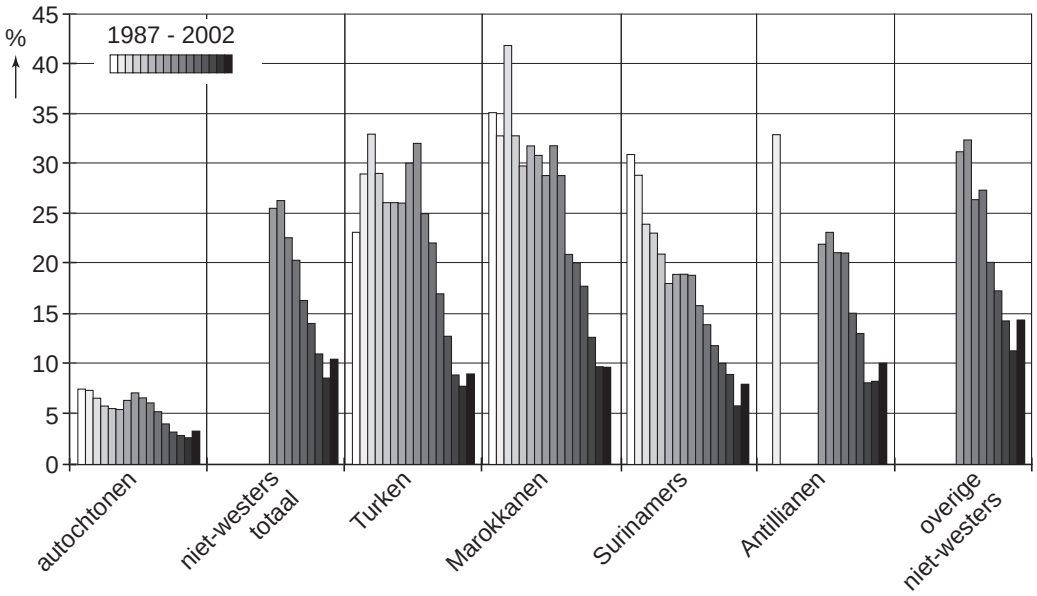

bron: Rapportage Minderheden 2003, Sociaal Cultureel Planbureau

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

2p ○ **7** Op grond van de tabellen 1 en 2 kun je concluderen dat allochtonen steeds beter geïntegreerd raken in de Nederlandse samenleving.
→ Noem uit elke tabel een gegeven dat deze conclusie ondersteunt.
Doe het zo:
Neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Een gegeven uit tabel 1 is ……
Een gegeven uit tabel 2 is ……

2p ○ **8** Volgens het Centraal Bureau van de Statistiek had 2% van de autochtonen eind 2002 een gesubsidieerde baan. Van de niet-westerse allochtonen had 5% een gesubsidieerde baan. Het instellen van gesubsidieerde banen is een maatregel van de overheid om de arbeidssituatie van allochtonen te verbeteren.
→ Wat kan de overheid nog meer doen om de arbeidssituatie van allochtonen te verbeteren? Noem twee maatregelen.

tekst 5

De feiten: werkloosheid onder allochtone vrouwen

Slechts een kwart van alle Turkse en Marokkaanse vrouwen heeft een baan.
Het betreft niet alleen vrouwen uit de eerste generatie, maar ook de veel jongere Turkse en Marokkaanse vrouwen die als huwelijkspartner naar Nederland zijn gehaald.

bron: Brabants Dagblad van 3 juli 2004

Lees tekst 5.

2p ○ **9** Een meerderheid van de Turkse en Marokkaanse **vrouwen** heeft geen baan. Dit heeft zowel te maken met de Nederlandse samenleving als met de eigen cultuur.
→ Noem twee oorzaken van de grote werkloosheid onder deze vrouwen die te maken hebben met **de Nederlandse samenleving**.

tekst 6

Alcohol en muziekvoorkeur

Het alcoholgebruik ligt onder fans van Hiphop/Rap/+R&B lager dan onder de fans van Pop/Rock of Dance/House/Techno. Dit hangt mogelijk samen met de voorkeur van Turken en Marokkanen voor deze muzieksoort. Alcoholgebruik komt minder vaak voor onder Turken en Marokkanen.

bron: www.trimbos.nl

Lees tekst 6.

1p ● **10** Culturen hebben een aantal kenmerken.
Welk cultuurkenmerk geeft een verklaring voor het feit dat Turken en Marokkanen minder vaak alcohol gebruiken dan andere groepen?
A de eetgewoonten
B de muziek
C de religie
D de rolpatronen

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

1p ○ **11** De integratie van allochtonen op het gebied van onderwijs en politiek laat te wensen over.
→ Noem een mogelijkheid op het gebied van **politiek** om de integratie van allochtonen te bevorderen.

1p ○ **12** → Noem een mogelijkheid op het gebied van **onderwijs** om de integratie te bevorderen.

2p ○ **13** Er is een verschil tussen de manier waarop linkse en rechtse partijen integratie van allochtonen zien.
→ Geef van de volgende zinnen aan of die het beste passen bij 'links' of 'rechts'.
1 Allochtonen moeten worden geprikkeld tot het zoeken naar werk door het verlagen van uitkeringen.
2 Allochtonen moeten zich volledig aanpassen aan de Nederlandse cultuur.
3 Integratie moet plaatsvinden, maar met behoud van eigen cultuurkenmerken.
Doe het zo:
Neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met de woorden 'links' of 'rechts'.
Zin 1 past het best bij ……
Zin 2 past het best bij ……
Zin 3 past het best bij ……

1p ● **14** Nederland voert een restrictief toelatingsbeleid. Dat leidt ertoe dat
A alleen buitenlanders die trouwen met een Nederlander welkom zijn.
B economische vluchtelingen geen verblijfsvergunning krijgen.
C EU-burgers hier slechts onder bepaalde voorwaarden kunnen wonen.
D politieke vluchtelingen geweigerd worden.

tekst 7

Rapper Raymzter – songtekst over Marokkanen

"Ze willen ons zwart maken als ze over ons praten.
We hebben ze niks gedaan en toch willen ze ons haten.
Ze willen ons zwart maken als ze over ons praten.
Tijd dat dit verandert, heb je dat niet in de gaten (...)."
"(...) Onterecht worden we gehaat en gevreesd.
De krant speelt eropin en met name de TV
maar dat jij er aan meedeed, verbaast me nog steeds. (...)"
"(...) Dus ik kwam om jullie dames en heren te leren
niet iedereen over één kam te scheren."

1p ● **15** Bovenstaande songtekst is geschreven door rapper Raymzter.
Wat wil rapper Raymzter het publiek onder andere duidelijk maken?
A Er zijn geen problemen met Marokkanen.
B Massamedia geven objectieve informatie.
C Mensen hebben vooroordelen over Marokkanen.
D Nederland is een multiculturele samenleving.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 8

VVD en D66 samen voor Europese verkiezingen

DEN HAAG - D66 gaat toch in zee met de VVD voor de Europese verkiezingen in juni. De samenwerking blijft beperkt tot een lijstverbinding. De twee **……** partijen zullen onafhankelijk van elkaar campagne voeren en geen gezamenlijke kandidatenlijst presenteren.

naar: NRC Handelsblad van 13 maart 2004

1p ● **16** Wat moet op de puntjes in tekst 8 worden ingevuld?
A christen-democratische
B liberale
C sociaal-democratische

1p ● **17** D66 en de VVD willen samenwerken voor de Europese verkiezingen.
Waarvoor gaan de mensen stemmen tijdens deze verkiezingen?
A de Europese Commissie
B de Europese Grondwet via een referendum
C het Europees Parlement

tekst 9

Actiegroep boos op gemeente

AALTEN - 111 inwoners van het dorp Lichtenvoorde hebben handtekeningen gezet tegen het windmolenpark Hagenwind. De actiegroep 'Hagenwind Nee' vreest dat de handtekeningen door de gemeente Aalten zijn kwijt geraakt.
Op koninginnedag werden de 111 handtekeningen door twee leden van de actiegroep afgegeven op het gemeentehuis. Bij de handtekeningen hoorde een petitie, die gericht was aan de gemeenteraad van Aalten. De actiegroep had de handtekeningen verzameld aan de rand van het dorp Lichtenvoorde. De bewoners vrezen hun mooie uitzicht te verliezen en krijgen te maken met lawaai van de acht turbines, die 140 meter hoog worden.

naar: de Gelderlander van 18 mei 2004

2p ○ **18** → Noem twee kenmerken van een pressiegroep en geef per kenmerk aan waarom de actiegroep in tekst 9 daaraan voldoet.
Doe het zo:
Neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Kenmerk 1 van een pressiegroep: ……
De actiegroep voldoet daaraan omdat ……
Kenmerk 2 van een pressiegroep: ……
De actiegroep voldoet daaraan omdat ……

2p ○ **19** De actiegroep in tekst 9 heeft handtekeningen verzameld.
→ Wat kan deze actiegroep nog meer doen om te zorgen dat het windmolenpark er **niet** komt? Noem twee mogelijkheden.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tabel 3

Uitslag Europese verkiezingen in Nederland

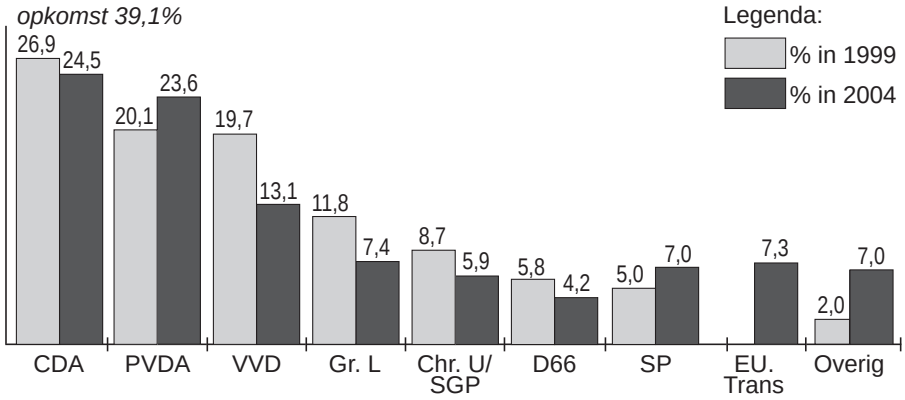

naar: de Volkskrant van 11 juni 2004

1p ● **20** In tabel 3 staat de uitslag van de Europese verkiezingen in 1999 en 2004.
Welke politieke stroming is in Nederland het grootst geworden in 2004, als je de uitslagen van partijen bij elkaar optelt?

A de christen-democratische stroming
B de liberale stroming
C de rechts-extremistische stroming
D de socialistische / sociaal-democratische stroming

tekst 10

> Bas Eenhoorn, voorzitter van de VVD, zegt:
> "Ik ben er altijd vanuit gegaan dat een politieke partij in Nederland twee **belangrijke** taken heeft:
> 1 zorgen voor **……**
> 2 het opstellen van een verkiezingsprogramma."

naar: de Gelderlander van 20 november 2003

1p ○ **21** → Wat kan op de puntjes in tekst 10 worden ingevuld?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 11

Spanje hels over rapport Van Boven

De Spaanse regering is woedend over het rapport van Theo van Boven. Hij is speciaal VN-rapporteur voor marteling. In het rapport staat dat de Spaanse politie zich schuldig maakt aan foltering.

naar: de Volkskrant van 27 maart 2004

Lees tekst 11.

1p ● **22** Volgens Theo van Boven houdt Spanje zich niet aan een kenmerk van de rechtsstaat. Welk kenmerk van de rechtsstaat staat in Spanje volgens Theo van Boven onder druk?

A Alle burgers zijn voor de wet gelijk.
B De overheid dient de rechten van de burgers te waarborgen.
C De rechter is onafhankelijk.
D De staatsmachten zijn van elkaar gescheiden.

tekst 12

Tijdens de openbare verhoren in september 2004 over de aanleg van grote projecten, zoals de Betuwelijn en de Hogesnelheidslijn, bleek dat verschillende **……** de minister verkeerd hadden ingelicht. Zij hielpen de minister bij het maken van plannen en nieuw beleid, maar steeds werden lagere bedragen ingeschat dan de werkelijke kosten.

naar: de verhoren van de commissie Duijvestein, 2004

1p ● **23** Welke term moet op de puntjes in tekst 12 worden ingevuld?

A ambtenaren
B Eerste Kamerleden
C kabinetten
D staatssecretarissen
E Tweede Kamerleden

1p ● **24** De Nederlandse koningin heeft verschillende functies. Na de Olympische Spelen 2004 in Athene heeft koningin Beatrix de Nederlandse medaillewinnaars ontvangen.
Welke functie oefent de koningin hier uit?

A de controlerende functie
B de politieke functie
C de symbolische functie
D de wetgevende functie

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 13

Kabinet laat Grondwet intact

DEN HAAG - Een volgorde van grondrechten aanbrengen of de Grondwet wijzigen is niet nodig om vraagstukken als discriminatie, kledingvoorschriften of eerwraak op te pakken. Die conclusie trekt het kabinet in een nota die minister De Graaf (Bestuurlijke Vernieuwing) gisteren heeft gepresenteerd.
De nota is een reactie op de discussie die de afgelopen tijd woedde over discriminerende uitlatingen door imams over homoseksuelen, hoofddoekjes, vrouwenbesnijdenis en eerwraak. Deze discussies lieten volgens het kabinet zien dat er onduidelijkheid bestaat over de onderlinge verhouding tussen grondrechten.

bron: Provinciale Zeeuwse Courant van 19 mei 2004

Lees tekst 13.

1p ● **25** Heeft het kabinet de bevoegdheid om de Grondwet te veranderen?
A Ja, het kabinet heeft de uitvoerende macht.
B Ja, het kabinet heeft de wetgevende macht.
C Nee, de rechterlijke macht moet eerst toestemming geven.
D Nee, het parlement heeft het laatste woord.

1p ● **26** Eén van de vraagstukken die genoemd zijn in tekst 13, is het wel of niet mogen dragen van hoofddoekjes door moslimvrouwen. Zij vinden dat ze in Nederland het recht hebben om het hoofddoekje te mogen dragen.
Naar welk grondrecht zouden deze vrouwen verwijzen?
A godsdienstvrijheid
B recht op privacy
C vrijheid om te demonstreren
D vrijheid van vergadering

1p ● **27** Welke uitspraak over de Europese Unie (EU) of het Europees parlement is juist?
A De EU bepaalt hoeveel belasting de burgers in Nederland moeten betalen.
B De EU heeft grote invloed op de landbouw in Nederland.
C Het Europees parlement controleert het beleid van de Nederlandse regering.
D Het Europees parlement vertegenwoordigt de regeringen van de lidstaten van de EU.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 14

Initiatiefwet voor huursubsidie studentenkamers

UTRECHT - Vandaag is er een initiatiefwet ingediend die huursubsidie voor studentenkamers mogelijk maakt. De studentenvakbond is verheugd met dit voorstel en hoopt dat de Tweede Kamer hiermee akkoord gaat.

naar: www.lsvb.nl van 25 augustus 2004

Lees tekst 14.

1p ● **28** Wat is een initiatiefwet?
een wet ingediend door
A ambtenaren
B een belangenorganisatie
C een minister
D een Tweede Kamerlid

tekst 15

Linkse dromen en rechtse daden op partijdag

Bas van der Vlies hield het gehoor van zo'n duizend jongeren voor dat zijn partij niet wil buigen voor links of rechts. Hij plaatste ‘linkse dromen en rechtse daden’ in het perspectief van rentmeesterschap. “We mogen de aarde benutten, maar niet tot elke prijs. We moeten altijd oog houden voor de effecten van projecten op het milieu.”

bron: Nederlands Dagblad van 5 april 2004

1p ● **29** Van welke partij is iemand aan het woord in tekst 15?
A GroenLinks
B LPF
C PvdA
D SGP

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 16

> Het beleid van het kabinet-Balkenende II stuitte op grote weerstand bij de vakbonden.
> Vooral het beleid ten aanzien van de WAO en het niet eerder met pensioen kunnen gaan, leidde op 2 oktober 2004 tot een grote demonstratie op het Museumplein in Amsterdam.

naar: De Telegraaf van 3 oktober 2004

Lees tekst 16.

1p ● **30** Op welk beleidsterrein van de overheid hebben de vakbonden veel kritiek?
op het terrein van
A de sociale zekerheid
B de werkgelegenheid
C openbare orde en veiligheid
D welzijn en volksgezondheid

tekst 17

> **Referendum over bomenkap heel dichtbij**
>
> GRONINGEN - Het kapbeleid voor bomen lijkt onderwerp te worden van het volgende referendum in de stad Groningen. Een groep inwoners wil de bomen in de stad beschermen en heeft bij het stadsbestuur een verzoek ingediend voor het houden van een referendum.

naar: Dagblad van het Noorden van 24 september 2004

1p ● **31** In tekst 17 wordt gesproken over het stadsbestuur.
Wie zijn de bestuurders van een stad?
A ambtenaren en college van B & W
B college van B & W en de gemeenteraad
C de burgemeester en ambtenaren
D de wethouders en de gemeenteraad

1p ● **32** Welke politieke partij heeft als eerste gepleit voor het invoeren van een referendum in Nederland?
A CDA
B D66
C GroenLinks
D VVD

1p ● **33** In 2002 was de opkomst van de kiezers voor de gemeenteraadsverkiezingen 58%.
Een laag opkomstpercentage bij verkiezingen wordt gezien als een knelpunt in onze democratie.
Waarom is dit een knelpunt?
A Bij het nemen van beslissingen wordt minder rekening gehouden met standpunten van minderheden.
B De gemeenteraad kan minder goed haar controlerende taak uitoefenen.
C De gemeenteraad vertegenwoordigt niet goed de wensen van de burgers.
D Er komen minder politieke partijen in de gemeenteraad.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 18

Moet de brommerleeftijd omhoog?

Zijn brom- en snorfietsers te jong, te onervaren of beide? Morgen bespreekt minister Peijs (Verkeer) met de Tweede Kamer hoe het 'brommen' veiliger kan worden. Onder brom- en snorfietsers vallen jaarlijks ongeveer 100 doden en 3000 zwaargewonden.
Peijs wil de minimumleeftijd voor bromfietsers optrekken van 16 naar 17 jaar. Zo worden volgens haar jaarlijks 23 doden en 1000 zwaargewonden gespaard.
Een kamermeerderheid verzet zich tegen de leeftijdsverhoging. PvdA en VVD pleiten voor de invoering van een rijbewijs waar ook een praktijkexamen voor gedaan moet worden. Het CDA wil het eenvoudiger houden door de brommerrijder alleen een aantal praktijklessen te laten volgen, een examen vindt het CDA niet nodig.
Volgens de Bovag (brancheorganisatie voor autohandelaren en garagehouders) en de Rai Vereniging (gemotoriseerde tweewielen) zou een leeftijdsverhoging te veel groepen benadelen. Ook zou de omzet van de branche met 28 procent dalen.
Voor verkeersveiligheidsorganisatie 3VO en de Fietsersbond gaat het plan van Peijs juist niet ver genoeg. Zij willen de minimumleeftijd verhoogd zien van 16 naar 18 jaar.

naar: Trouw van 9 maart 2004

Lees tekst 18.

4p ○ **34** Verkeersonveiligheid is een maatschappelijk vraagstuk. Iets is een maatschappelijk vraagstuk als het aan een aantal voorwaarden voldoet.

→ Noem twee voorwaarden van een maatschappelijk vraagstuk en illustreer elk met een voorbeeld uit tekst 18.

Doe het zo:
Neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Verkeersonveiligheid is een maatschappelijk vraagstuk omdat het voldoet aan de volgende twee voorwaarden:
1 ……
2 ……
De voorbeelden uit tekst 18 die hier bij passen:
bij 1: ……
bij 2: ……

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Zie tekst 18.

1p ● **35** Het politieke besluitvormingsproces kent een aantal fasen:
fase 1: (h)erkennen van problemen
fase 2: vergelijken / afwegen van problemen
fase 3: beslissen over problemen
fase 4: uitvoeren van besluiten
In welke fasen bevindt zich het besluitvormingsproces over de aanpak van de verkeersonveiligheid onder bromfietsers?

A fase 1 en fase 2
B fase 2 en fase 3
C fase 3 en fase 4
D fase 4 en fase 1

tabel 4

1p ○ **36** Naar aanleiding van tabel 4 volgen drie uitspraken:
1 Het aantal verkeersdoden in personenauto's is tussen 1990 en 2002 afgenomen.
2 Het aantal verkeersdoden op brom- of snorfietsen is tussen 1990 en 2000 licht gedaald.
3 Het is door de jaren heen onveiliger geworden om aan het verkeer deel te nemen.
→ Schrijf op of elke uitspraak juist of onjuist is.
Doe het zo:
Neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Uitspraak 1 is ……
Uitspraak 2 is ……
Uitspraak 3 is ……

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 19

DE BESTE

VERKEERSDREMPEL

IS

VRIENDELIJKHEID

Loesje

bron: www.Loesje.nl

tekst 20

+++STOP+++

Elk jaar sterven er weer honderden jongeren tussen 16 en 25 jaar in het verkeer. Veelal met de auto of scooter. Vooral jongens in deze leeftijdsgroep zijn slachtoffer. +++STOP+++ Ongevallen die in veel gevallen te voorkomen waren. TeamAlert is een team van 3 jongens en 2 meiden die de komende periode jouw aandacht zullen vragen voor verkeersveiligheid. +++STOP+++ Ook jij kunt meedoen en meedenken. Door je ervaringen met verkeersveiligheid en ongevallen aan het team door te geven. Je kunt ook suggesties voor verbeteringen van verkeersveiligheid bij ons inleveren. +++STOP+++ Wij zullen met de minister van Verkeer en Waterstaat, Tineke Netelenbos, overleggen wat nodig is om de aandacht voor verkeersveiligheid bij jongeren, te verbeteren. +++ S T O P +++

Bezoek onze site voor meer info:

STOP

w w w - t e a m a l e r t - n l

bron: TeamAlert

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

tekst 21

Helm op
Daar kun je mee *thuis* komen

bron: Postbus 51

tekst 22

NO MORE X-IDENTS

In het kader van de jongerenverkeersveiligheidscampagne NO MORE X-IDENTS was zaterdag 9 juni precies om 16.00 uur bij knooppunt Hoevelaken een kruis van 100 begrafenisauto's gevormd: het Stopkruis. Het kruis staat symbool voor: NO MORE X-IDENTS.
Tegelijkertijd woonden honderden jongeren in Amersfoort het STOPconcert bij. TeamAlert wilde met het Stopkruis aandacht van de media vragen voor het hoge aantal verkeersslachtoffers onder jongeren. De opzet slaagde. Het NOS-journaal besteedde er aandacht aan evenals vele radiozenders en landelijke en regionale dagbladen.

bron: brochure TeamAlert

2p ○ **37** Burgers en groeperingen hebben verschillende mogelijkheden om een maatschappelijk probleem onder de aandacht van de politiek te brengen.
→ Welke mogelijkheid herken je in tekst 20 en in tekst 22?
Doe het zo:
Neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
in tekst 20: ……
in tekst 22: ……

2p ○ **38** In de teksten 18, 20 en 22 staan verschillende belangen- of pressiegroepen.
→ Noem twee pressiegroepen die elk een **ander belang** hebben.
Doe het zo:
Neem onderstaand schema over en vul in.

pressiegroep	belang
1 ……	……
2 ……	……

Lees tekst 21.

2p ○ **39** De overheid gebruikt spotjes van Postbus 51 om de burgers voor te lichten.
De overheid gaat er van uit dat deze campagnes effect hebben.
→ Wat zegt de selectieve perceptietheorie over het effect van Postbus 51-spotjes?

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

1p ● **40** De spotjes die de overheid uitzendt via de campagnes van Postbus 51 (zie tekst 21) hebben de bedoeling een bepaalde doelgroep te beïnvloeden.
Op welk terrein spelen de massamedia een rol in tekst 21?
op het terrein van:
A de democratische besluitvorming
B de socialiserende functie
C de vrijetijdsbesteding
D de waakhondfunctie

1p ● **41** Bij welke omroep en/of zender(s) kan Postbus 51 het beste een spotje uitzenden om de **doelgroep** van het spotje in tekst 21 te bereiken?
Bij
A BNN op Nederland 2 en Veronica
B KRO op Nederland 1 en SBS 6
C RTL 5 en RTL 7
D VPRO op Nederland 3 en TALPA

1p ● **42** Welke teksten hebben een subjectief karakter?
A alleen tekst 18 en 20
B alleen tekst 18 en 22
C alleen tekst 19, 20 en 21
D alleen tekst 19, 21 en 22

3p ○ **43** Verkeersonveiligheid van bromfietsers als maatschappelijk vraagstuk kun je van verschillende kanten bekijken. Dit noemen we benaderingswijzen of invalshoeken.
Er zijn er drie: de politiek-juridische, de sociaal-economische en de sociaal-culturele invalshoek.
→ Geef van elke invalshoek een voorbeeld uit of naar aanleiding van de teksten.
Neem de invalshoeken over en schrijf het voorbeeld erachter.

3p ○ **44** Minister Peijs van Verkeer wil de minimumleeftijd voor bromfietsers optrekken van 16 naar 17 jaar (zie regel 5 in tekst 18).
→ Vind jij dat de leeftijd om brommer te mogen rijden omhoog moet?
Geef in 60 tot 90 woorden je eigen mening. Betrek in je betoog twee argumenten: feiten over de omvang van het probleem verkeersonveiligheid en opvattingen van groeperingen of politieke partijen.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.